

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Initium Sapientiae & Finis: Timor Domini, & Amor Dei: Seu
de fuga peccati, deque dilectione summi boni**

Comitin, César Jean-Baptiste

Coloniae, 1709

Pars Quarta. Conclusio secundi libri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50773)

ne vovisti, non integram servabis? at conclude ut voles: ego verò concludam vel te planè atheum, vel te, si ista credis, ut credis, planè Dei.

PARS QUARTA:

Conclusio secundi libri.

SEd jam receptui canendum.

Erexi monumentum, uti cum gratiâ Dei spero, *are perennius*. Sculpsi, inquam, in tabulis carnalibus aureum aureo caractere AMOREM. Traxite in funiculis Adæ tribus; & scis funiculum triplicem difficilè rumpi. Nam cum omnia bona jucundo serviant, honesto, vel utili; suavitas amici in *Deo* summa est, ut vidisti; honestas amicitiae in *Domino* immensa, officiorum ratio atque utilitas in *Patre* infinita.

Nunc, ut aliquando cum Augustino perorem; rogo te, si aliqua *statera aequitatis* invenitur in *arcâ cordis tui*, appende. Quid appende? Deum, mundum. Deum, quo pulchrius, nobilius, potentius, sapientius, æquius, amantius tui, amabiliusque tibi nihil: mundum, quo nihil ex adverso *foedius*, vi-

lius, informius, stultius, ingratius, odiosius-
 que tibi & tui. Appende Deum cum omni-
 bus donis, quæ recensui; mundum cum
 omnibus dolis, quos omisi: te ab illo factum
 & refectum, quot & quantis modis, quàm
 miris, quàm veris, audisti: te ab hoc perdi-
 tum & quoties? appende bona & mala ab
 utroque, præterita, præsentia, venientia: vi-
 tam, mortem, iudicium, coronam, gehen-
 nam, æternitatem utramque cæli & inferni,
 appende te cum Deo Deum; cum mundo
 dæmone peiorem; te cum illo vitam habere
 bonam & beatam, hîc & illîc, quæ in sin-
 gula momenta crescat æterno gloriæ pon-
 dere. mortem, quâ nihil sit optandum magis.
 Iudicium, in quo non iudicandus, sed totâ
 spectante corona hominum atque Angelo-
 rum, hominum atque Angelorum iudex es
 futurus. Coronam, non apii vel lauri, sed
immarcescibilem; te cum mundo pugnantia
 habere omnia. *Quorum*, inquit Bernardus,
nativitas mala, vita peior, mors pessima.

§. I. PERORATIO.

Pars prima, pro animâ pœnitente.

Quæ cum appenderis omnia, rogabo
 rur-

rursum cum Augustino : *anne meliùs tibi videatur mendicare cum mundo , quàm regnare cum Christo ? pudet, inquit, ita proponi. Dicam aliter & fortiùs. An non meliùs tibi mendicare cum Christo , quàm regnare cum mundo? Et si bonum est mendicare cum Christo ; nonne meliùs est manducare cum Christo ? si tam suave est, ô Domine, flere pro te; quale erit gaudium de te? [Gilbert, & August.]* vel, ut Ambrosius; *Si opprobrium tuum gloria est; quid erit gloria tua?*

Quæ cum ita sint, quid esse causæ putem, cur tantum boni, tantum spei, tantum fidei non ametur à subditis, à famulis, à filiis Dei in tantum, ut, quemadmodum ante nos insinuavit Chrysoströmus, haud aliud invenias certiusque discrimen inter fidelem & infidelem, quàm ex præposterâ ratione blasphemandi. Sonat enim per compita domosque Christianorum, nomen ubique Dei; sed quo scandalo? quid dico scandalo. Laus quæritur ubi pœna metuenda; sic, ut virtuti vitium, vitioque virtus novo more vertatur. O rem infandam! Et hæc est retributio nostra pro tot ac tantis in illo, ex illo, & ab illo donis? Me miserum! [1. Machab. 2.] *Ut quid natus sum videre contritionem populi mei? Ecce san-*
ctus

*Et nostra, & pulchritudo nostra, & claritas
nostra desolata est, & coinquinaverunt eam
non gentes, sed filii dei. Nam ceteros ignaros
Dei sui que pessum ire non miror; sed te, ô
fili, post tot à Deo commoda, quæ non ne-
scis; post tot à te, & à mundo incommoda,
quæ scis, & quæ nescis; adhuc inter ganeas
diu noctuque versari? proh scelus! & unde
furoris tantum in te sacrilegiique tantum?
ubi es? unde? quò? appende, appende, appen-
de, inquam, ô dilecte viscerum meorum,
quondam corona mea, nunc dolor, nunc
pudor. Quid enim? uritur Apostolus, si quis
scandalizatur; & ego te videns, non (ût aj-
bat Paulinus) ex apro agnum, ex leone vi-
tulum; sed è contrario ex agno lupum, ex
ove suem, non urar de te, quem in Christo
olim genui, quem in mundo modò perdi-
di? Heu, heu, heu! fili mi, quàm vellem esse
apud te modò, & mutare vocem meam! quo-
niam confundor in te! (Galat. 4.) Imperiti-
am enim magistri redarguit iniquitas disci-
puli. Ergò, per viscera misericordie Dei nos-
tri, in quibus nos visitavit oriens ex alto, oro;
atque iterumque obtestor, resipisce tandem.
Da hoc mihi, antequam moriar: da tibi, ne
rursum moriâre; aut si mortuus es adhuc,*

ut

ut revivifcas; da denique nec mihi, nec tibi; sed Deo, sed Domino, sed Patri tuo. Hic, hic quidquid est filii patrisque simul in unum recollige, & prodigi personam, lacrymas, affectum iterum refer odio tui, amore Christi. *Sanguinem dedit, sanguinem debes;* (*Ambrosius.*) & si sanguinem, quantò magis lacrymas?

Pars secunda, pro animâ justâ & innocente.

Neque sic tamen existimes, quòd id ego tantùm à pœnitente requiram. Nam etsi innocentissimus audires; haud propterea deberes minùs: cùm multò majus beneficium sit à lapsu servari immunem, quàm ab eodem, ubi cecideris, exsolvi reum. res mira! plus debet, qui debiti minus contraxit; innocens fateor, at beneficii reus gratiæque majoris. Ille debet quod debet, iste debet quicquid non debet, debito ex indebito plañè infinito. Itaque duo debitores erant, quorum utrique fit grande donativum, alteri denariorum quinquaginta, alteri quingentorum. Quæritur, uter amori plus debeat amoris? respondebis cum Simone. Arbitror
cui

cui donatum amplius; & ego cum Christo:
Rectè iudicâsti. Sed audi quid adjiciam. si in-
 terrogentur ambo, ut Petrus olim: *Amas*
me? illo vociferante, *Amo;* nonne hunc muls-
 tò magis exclamare oportebit? *Domine, tu*
scis, quia amo te!

Ergò, anima sancta, anima fidelis, & ut
 volumus, innocens, ac per hoc verè sponsa
 Christi, ecce amici auscultant: eja, vox tua
 sonet in auribus nostris. Dicat soror tua
 Maria: *Serò amavi!* dicas tu: *Serò & amavi,*
& amabo! Illa sit ut turtur, inter avia sem-
 per gemens, semper sola: tu sis ut columba,
 super aurea tecta semper amans, semper uni-
 ca, nunquam sola. Illa præteriti memor, *anâs*
thema sit à mundo: tu sollicita futuri, sis *anâs*
théma Christo. Clamet illa: *Vetera transie-*
runt. Tu: *Omnia poma nova & vetera serva-*
vi tibi, dilecte mi. Tibi intellectum, volun-
 tatem, facultates, sensus, actus, actuùmque
 radices; tibi vitam & vota; quod possum,
 quod donas, utcumque redono. Nec si mihi
 centum non dico linguæ sint aut ora, sed
 etsi tota cor essem, arderentque mecum
 omnia; æquarem unquam amando sponsa
 sponsum, infinitis etiam partibus victa. Sed
 hæc mihi tua de me victoria placet. Dexte-
 ram

ram ego victricem osculor. Epinicia cano,
 è tanto victrix, è quanto victa; & ideo sem-
 per victima. Unum est, unum, ô sponse,
 quod ante póstque omnia supplex adoro;
 non regnum, non supplicium; neque hoc
 precor, neque illud deprecor. Rogásti u-
 trùm amarem? & respondi cum Apostolo
 tuo; Tu scis quia amo te. ecce quod ambio,
 ut diligam *Dominum Deum meum ex toto*
corde meo, ex totâ animâ meâ, & ex omnibus
viribus meis, & ex omni mente meâ, in ater-
num & ultra. Hoc est præceptum tuum, hoc
 votum meum, & summa votorum omni-
 um; hic Christianæ SAPIENTIÆ FINIS.

§. 2. EFFATA.

AMA, & fac quod vis.

Lex, modus, æterni finis amoris,

AMOR.

Amanti nihil grave.

Omnia fert qui amat; qui non amat
 omnia plangit.

Fugum meum suave, & onus
meum leve.

Pondus amor; sed amor pondus, quo
 fertur in astra.

Piger est, qui nihil amat; stultus, qui
pra-

*præter Deum aliquid amat, quod propter
Deum non amat.*

Ars amor est vitæ; scit vivere, qui
scit amare.

*Qui non amat Dominum JESUM Chri-
stum, sit anáthema: qui amat, sit anathéma.
Te nisi stultus amem, mihi grandia, Chri-
ste, minaris;*

Ultima jam pœna est, te nisi stultus
amem.

F I N I S.

Hic timor, hic amor, est finis vitæque, li-
brique.

Ille REUM absolvit: hic facit esse Deum.

